

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de kadınlar ve LGBTİ+lar yaşamakta olan ekonomik krizin her geçen gün zorladığı olumsuzluklarla birlikte mevcut iktidarın kadına, LGBTİ+lara yönelik nefret dili, kadını değersizleştirmeye çalışan cinsiyetçi politikaları ve bakış açısının bir sonucu olarak artan şiddet ve kadın cinayetleri ile 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü’nü karşılamaktadır. Kadın cinayetleri başta olmak üzere kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi, ayrımcılığı besleyen, destekleyen politikaların ortadan kaldırılarak kadınların korunma ve temel hizmetlere, adalete erişim hakkını güvence altına alan toplumsal cinsiyet eşitlikçi politikaların belirlenmesi, kadına yönelik şiddet konusunda sistematik bir veri tabanı oluşturulması, şiddet mağduru kadınlara gerekli desteklerin sağlanması ve çalışma yaşamının en önemli sorunlarından biri olan şiddet ve tacizin önlenmesine yönelik olarak Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 21 Haziran 2019 tarihinde uluslararası standartları içeren ve şiddet ve tacize odaklanan ilk uluslararası sözleşme niteliği taşıyan 190 sayılı Şiddet ve Taciz Sözleşmesinin hızla onaylayarak etkin bir biçimde uygulanması amacıyla Anayasa’nın 98. ve İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.

Keziban KONUKCU KOK

İstanbul Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Uygulanan şiddetin türü ne olursa olsun bu şiddetin önlenmesi sorumluluğu devlete verilmiş olsa da OECD ülkeleri içinde kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri sıralamasında birinci durumda olan, Dünya Ekonomik Forumu'nun 146 ülkede "ekonomik katılım ve fırsat", "eğitimsel kazanımlar", "sağlık ve hayatta kalma" ve "siyasi yetkilendirme" olmak üzere 4 temel alanda cinsiyet eşitsizliğinin değişimini ölçtüğü Küresel Cinsiyet Farkı 2023 Raporu'nda 149 ülke arasında 129'uncu sırada yer alan Türkiye'de, erkek şiddeti her gün daha da vahşileşmektedir. Öyle ki; Türkiye'de kadınlara ve kız çocuklara yönelik şiddetin durumunu "oldukça kaygı verici" olarak niteleyen Uluslararası Af Örgütü yayımlamış olduğu Raporu'nda; toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamayı amaçlayan bir siyasi iradenin olmamasının Türkiye'de kadınlara yönelik şiddetin sona erdirilmesinin önündeki en önemli engellerden birisi olduğunu, hükümetin defalarca kadınları toplumsal cinsiyete dayalı şiddetten korumak için sözlü vaatlerde bulunmasına rağmen sonrasında, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmek gibi, bu vaatlere ters düşen adımlar attığına dikkat çekmiştir.

İktidarın kadının yaşamını korumak yerine hiçe sayan uygulamaları, yetkililerinin, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, tarikatların, yandaş medyanın kadınların ve LGBTİ+ların varoluşuna yönelik saldırıları, AKP iktidarının cesaretlendirdiği eril zihniyet erkek şiddetini aklamaya yönelik katilleri koruyan, cezasız bırakan şiddet faillerini cesaretlendiren eril yargı kararlarıyla birleşerek daha fazla kadının şiddete uğramasına, öldürülmesine, daha çok çocuğun istismar edilmesine, LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılık, şiddet ve cinsel suçların artmasına neden olmaktadır. 6284 sayılı kanunun uygulanmaması, tek bir adamın kararı ile bir gecede şiddetle mücadele konusunda bir insan hakları sözleşmesi olan İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması ve gerekçe olarak da 'aile mahremiyetinin korunması' denilmesi kadın cinayetlerinin, kadına yönelik şiddetin her geçen gün artmasının başlıca sebepleridir.

İktidar, toplumsal cinsiyet eşitliğinden uzak söylemlerle, kadınları "özel alana" hapsederek yaşamın tüm alanlarından dışlayan patriyarka ile ev içinde kadın emeğini sömürmekte, geleneksel kadınlık- erkeklik rollerini yeniden üreterek, kadına ikincil olma konumunu dayatmakta; kadına özgür eşit bir birey olmaktan ziyade sistemin devamını sağlayacak çocuklar yetiştiren annelik rolü üzerinden yaklaşmaktadır. Birçok kadın geçim kaynağı bulamadığı için şiddet dolu birlikteliklerine devam etmek zorunda kalırken, ev içinde görünmeyen emek daha fazla görünmez hale getirilerek yaşlı, hasta ve çocuk bakımı kadınların mecburi görevi haline getirilmektedir.

Şiddete ve ayrımcılığa karşı kadınların eşit ve özgür yaşam hakları için mücadele eden kadın derneklerinin OHAL kapsamında kapatılması, saray'ın erkek yargısının kararları ile kadın katillerinin cezasızlıkla ödüllendirilmesi öte yandan hayatını savunan kadınların, Kürt siyasetçilerin, gazetecilerin, avukatların, Gezi'yi savunanların cezaevlerinde tutulması, uzun zamandır ülke gündeminde olan kadın mahpuslara dayatılan çıplak arama şiddet ve keyfi infaz yakmaları devlet şiddeti sarmalını büyötmeye devam etmektedir.

Kadınlara ve LGBTİ+'lara yönelik şiddetin en uç noktası olan kadın cinayetleri ne yazık ki Türkiye'nin değişmez gündemi haline gelirken aynı zamanda bu durum iktidar tarafından normalleştirilmeye çalışılmaktadır. Nitekim, intihar, kaza veya doğal ölüm gibi gösterilen şüpheli kadın ölümleri ve şüpheli bir şekilde ölü bulunan kadın sayısında pandemi süreciyle birlikte çok ciddi bir artış yaşanmaktadır. 2023 yılının ilk 11 ayında 368 kadının erkekler tarafından katledildiği, sadece Kasım ayının başından bugüne 18 kadın cinayetinin işlendiği, Ekim ayı içinde katledilen 19 kadından 15'inin evli olduğu erkek, 1'inin oğlu, 2'sinin erkek kardeşi tarafından öldürüldüğü, 18 kadının ise şüpheli bir şekilde ölü bulunduğu, öldürülen 19 kadından 5'inin boşanmak istemek, barışmayı reddetmek, evlenmeyi reddetmek, ilişkiyi reddetmek gibi kendi hayatına dair karar almak istemesi bahanesi ile, 1'inin ise günlük bir tartışma bahanesiyle öldürüldüğü, 13'ünün ise hangi bahaneyle öldürüldüğünün tespit edilemediğine yönelik Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun kadına yönelik şiddete dair sunduğu verilerde kamuoyu ile paylaşılırken, sadece iki yıl içinde neredeyse toplumun her alanında şiddete maruz kalan, transfobik şiddete uğrayan, erkekler tarafından şiddete uğramanın yanı sıra kolluk güçlerince de şiddete maruz kalan 49 trans kadının nefret cinayetinde katledildiği de KAOS GL' nin paylaşımlarında yer almıştır. Kadın cinayetlerinin boyutu, açık ve net olarak acil önlemlere işaret ederken, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilerek kadınlar açısından önemli bir kazancın yok edildiği ülkemizde var olan az sayıdaki önlemler de ya yetersiz kalmakta ya da hiç uygulanmamaktadır.

Sadece bu veriler bile kadına yönelik şiddetin politik olduğunu gösteren en büyük kanıttır. Adli mercilere başvurmuş olmasına rağmen koruma alan ancak korunamayarak öldürülen kadınlar, bunun en çarpıcı örneklerindendir.

Bir diğer şiddet türü ise çalışma yaşamında uygulanan şiddettir. İnsana yaraşır çalışma koşullarında çalışmak istediklerini belirten, sendikal haklarını kullanan kadın işçiler işveren tarafından işten atılmaya devam etmektedir. Nitekim, Agrobay Seracılıkta çalışan kadın işçiler serada artan iş yükü, ücretlerinin geç yatırılması, ücretsiz izin dayatması, baskı, mobbing, kötü muamele, promosyonlara el konması, keyfi yer değişikliği gibi sorunlara ilişkin

sendikalaştıklarında patron tarafından işten atıldıklarını eylemleri ile kamuoyu ile paylaşmışlardır.

Diğer taraftan, özellikle kolluk güçlerinin kadın mücadelesi yürüten, bu mücadeleyi destekleyen kadınlara karşı uygulamış oldukları şiddet bir yandan kadın mücadelesini kriminalize etmeye bir yandan da şiddeti önlemesi gereken mercilerin doğrudan şiddet uyguladığı ve şiddet politikasını meşrulaştırdığı bir zemine hizmet etmektedir. Öyle ki; her sene bütün dünyada kutlanan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve 25 Kasım Kadına Yönelik şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü başta olmak üzere şiddete dair yapılmak istenen birçok protestoda kadınlara şiddet uygulanmakta, bu protestolarda kadınlar darp edilerek, hakaretler ile gözaltına alınmakta, haklarında davalar aıılarak cezaya arptırılmaktadırlar. rnek vermek gerekirse 2022 yılında 25 Kasım etkinliklerine katılan bir kadın yemiz işkence ile darp edilerek göz altına alınmış, darp eden polisleri ifşa ettiği için hakkında dava aılmış ve 2 yıl 1 ay ceza almıştır. Las Tesis dansları ile eylem yapan kadınlar ve LGBTİ+’lar bir tek Türkiye’de polis tarafından engellenmişler, gözaltına alınmışlar, gözaltına alınırken darp edilmişler, kötü muameleye maruz kalmışlardır. Yaşanan polis şiddeti ise Ankara’da savcılığın “kovuşturmaya yer olmadığı kararıyla meşrulaştırılmıştır.

Bir diğer şiddet durumu ise mülteci/göçmen/sığınmacı kadınların uğradıkları şiddettir. Mülteci/göçmen/sığınmacıların yoğun olduğu bölgelerde çocuklar evlendirilerek istismara maruz bırakılmakta, yüzlerce ocuk doğum yapmakta ve kadınlar ve çocuklar ucuz emek gücü olarak sömürülmeye devam edilmektedirler.

Sonuç olarak şiddeti engellemek, kadınların yaşam haklarını güvence altına almak devletin sorumlulukları arasındadır. Kadın cinayetleri başta olmak üzere kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi, toplumsal cinsiyet eşitlikçi politikaların uygulanması, kadına yönelik şiddet konusunda sistematik bir veri tabanının oluşturulması, suların kovuşturulması, suçluların cezalandırılması, kadına karşı şiddet ile mücadele alanında bütüncül, eř güdümlü ve etkili işbirliği içeren politikaların hayata geçirilmesi, İstanbül Sözleşmesinden ekilme kararının geri alınarak sözleşmeden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve çalışma yaşamının en önemli sorunlarından biri olan şiddet ve tacizin nlenmesine yönelik olarak ILO 190 sayılı şiddet ve Taciz Sözleşmesini hızla onaylayarak etkin bir biçimde uygulanması noktasında bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

ÖZET GEREKÇE

Uygulanan şiddetin türü ne olursa olsun bu şiddetin önlenmesi sorumluluğu devlete verilmiş olsa da OECD ülkeleri içinde kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri sıralamasında birinci durumda olan, Dünya Ekonomik Forumu'nun 4 temel alanda cinsiyet eşitsizliğinin değişimini ölçtüğü Küresel Cinsiyet Farkı 2023 Raporu'nda 149 ülke arasında 129'uncu sırada yer alan Türkiye'de, erkek şiddeti her gün daha da vahşileşmektedir.

İktidarın kadının yaşamını korumak yerine hiçe sayan uygulamaları, yetkililerinin, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, tarikatların, yandaş medyanın kadınların ve LGBTİ+ların varoluşuna yönelik saldırıları, AKP iktidarının cesaretlendirdiği eril zihniyet erkek şiddetini aklamaya yönelik katilleri koruyan, cezasız bırakan şiddet faillerini cesaretlendiren eril yargı kararlarıyla birleşerek daha fazla kadının şiddete uğramasına, öldürülmesine, daha çok çocuğun istismar edilmesine, LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılık, şiddet ve cinsel suçların artmasına neden olmaktadır. 6284 sayılı kanunun uygulanmaması, tek bir adamın kararı ile bir gecede şiddetle mücadele konusunda bir insan hakları sözleşmesi olan İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması ve gerekçe olarak da 'aile mahremiyetinin korunması' denilmesi kadın cinayetlerinin, kadına yönelik şiddetin her geçen gün artmasının başlıca sebepleridir.

İktidar, toplumsal cinsiyet eşitliğinden uzak söylemlerle, kadınları "özel alana" hapsederek yaşamın tüm alanlarından dışlayan patriyarka ile ev içinde kadın emeğini sömürmekte, geleneksel kadınlık- erkeklik rollerini yeniden üreterek, kadına ikincil olma konumunu dayatmakta; kadına özgür eşit bir birey olmaktan ziyade sistemin devamını sağlayacak çocuklar yetiştiren annelik rolü üzerinden yaklaşmaktadır. Kadınlara ve LGBTİ+'lara yönelik şiddetin en uç noktası olan kadın cinayetleri ne yazık ki Türkiye'nin değişmez gündemi haline gelirken aynı zamanda bu durum iktidar tarafından normalleştirilmeye çalışılmaktadır.

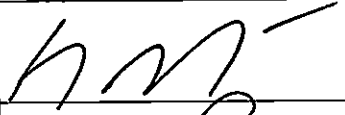
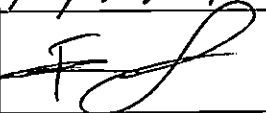
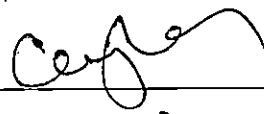
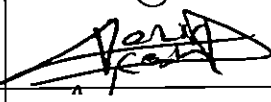
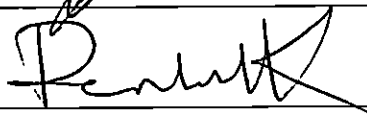
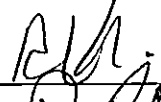
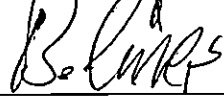
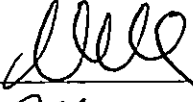
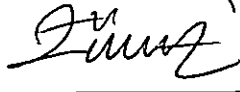
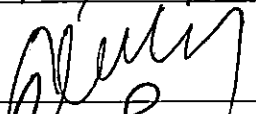
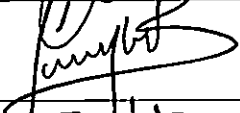
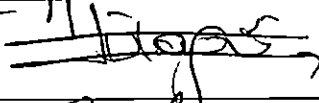
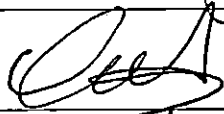
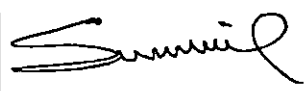
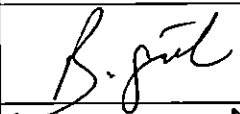
2023 yılının ilk 11 ayında 368 kadının erkekler tarafından katledildiği, sadece Kasım ayının başından bugüne 18 kadın cinayetinin işlendiği, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun kadına yönelik şiddete dair sunduğu verilerde kamuoyu ile paylaşılırken, sadece iki yıl içinde neredeyse toplumun her alanında şiddete maruz kalan, transfobik şiddete uğrayan, erkekler tarafından şiddete uğramanın yanı sıra kolluk güçlerince de şiddete maruz kalan 49 trans kadının nefret cinayetinde katledildiği de KAOS GL' nin paylaşımlarında yer almıştır. Kadın cinayetlerinin boyutu, açık ve net olarak acil önlemlere işaret ederken, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilerek kadınlar açısından önemli bir kazancın yok edildiği ülkemizde var olan az sayıdaki önlemler de ya yetersiz kalmakta ya da hiç uygulanmamaktadır.

Sadece bu veriler bile kadına yönelik şiddetin politik olduğunu gösteren en büyük kanıttır. Adli mercilere başvurmuş olmasına rağmen koruma alan ancak korunamayarak öldürülen kadınlar, bunun en çarpıcı örneklerindendir.

Bir diğer şiddet türü ise çalışma yaşamında uygulanan şiddettir. İnsana yaraşır çalışma koşullarında çalışmak istediklerini belirten, sendikal haklarını kullanan kadın işçiler işveren tarafından işten atılmaya devam etmektedir.

Diğer taraftan, özellikle kolluk güçlerinin kadın mücadelesi yürüten, bu mücadeleyi destekleyen kadınlara karşı uygulamış oldukları şiddet bir yandan kadın mücadelesini kriminalize etmeye bir yandan da şiddeti önlemesi gereken mercilerin doğrudan şiddet uyguladığı ve şiddet politikasını meşrulaştırdığı bir zemine hizmet etmektedir. Öyle ki; her sene bütün dünyada kutlanan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü başta olmak üzere şiddete dair yapılmak istenen birçok protestoda kadınlara şiddet uygulanmakta, bu protestolarda kadınlar darp edilerek, hakaretler ile gözaltına alınmakta, haklarında davalar açılarak cezaya çarptırılmaktadırlar.

Sonuç olarak şiddeti engellemek, kadınların yaşam haklarını güvence altına almak devletin sorumlulukları arasındadır. Kadın cinayetleri başta olmak üzere kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi, ILO 190 sayılı Şiddet ve Taciz Sözleşmesini hızla onaylayarak etkin bir biçimde uygulanması noktasında bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

1	SEZÂİ TEMELLİ	MUŞ	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5			
6	NEJLA DEMİR	AĞRI	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	